Nr. 1. Styczeń, Luty, 1886 **Rok V.**

WYCHODZI
raz na miesiąc
każdego 25go.
PRENUMERATA
półrocznie 2 złr. — ct.
rocznie 3 „ 60 „
z przesyłką pocztową.
Dla Rosyi rocznie 3 rs. 50 k.
Dla Niemiec „ 7 marek.

Pojedynczy numer 40 ct.

Inseraty i ogłoszenia
na okładce 8 ct., w czasopiśmie zaś 15 ct. od wiersza drobnego druku.

GÓRNIK

pismo poświęcone sprawom przemysłu naftowego w Galicyi.

Administracya i redakcya
w biurze Towarz. naftowego *w Gorlicach.*

Prenumeratę i manuskrypta przyjmuje *Redakcya Górnika* w Gorlicach.

Wszelkie korespondencye i manuskrypta nie będą zwracane.

Miary i wagi metryczne oznaczane będą przepisanemi przez wys. c. k. wspólne ministerstwo skróceniami.

REDAKCYA: Dr. Stanisław Olszewski, inżynier górniczy w Gorlicach.

Treść: Przemysł naftowy we Francyi. F. Rasiński. — Kilka słów o wykonywaniu ustawy o cle i podatku konsumcyjnym od nafty i uproszczeniu kontroli. — Przemysł naftowy w Krymie. — Lista udzielonych i zgłoszonych w Państwie niemieckiem patentów na przyrządy wiertnicze, zestawił radca górniczy Tecklenburg w Darmstadzie. — Zapiski literackie: Sprawozdanie o wydobywaniu, przerabianiu i zastosowaniu ropy i jej produktów S. F. Peckhama. — Wiadomości bieżące. — Przegląd handlowy. — Sprostowanie. — Odezwa. — Uznanie.

Przemysł naftowy we Francyi.

(Fernand Hue. Le Petrole) 271—287

Pokłady łupków bitumicznych, asfaltu, oleju skalnego i wydzieliny gazu znajdują się w wielu miejscowościach Francyi, np. w departamentach: de l'Allier, de Saône-et Loire, du Var, de l' Ardeche, des Basses-Alpes, de l' Merault, nadto w Pyrenejach i Sabaudyi.

Łupki bitumiczne przy destylacyi w retortach obrotowych wydają do 10% olejów parafinowych, z których otrzymuje się 60% olejów świetlnych o c. wł. 0·825, i punktem zapłonienia 70°.

Jedyna właściwa w eksploatacyi będąca kopalnia oleju skalnego znajduje się w Gabian, dep. de l' Nerault. Tamtejsze źródła ropy opisywał już Dr. Riviere z Montpelier w r. 1717; odkryte one zostały w r. 1608; w przeciągu lat 80 dawały po 96 cetnarów (quin taux) rocznie, w owym zaś czasie były już w stanie wyczerpania, a roczna produkcya dochodziła tylko do 4 quin taux: ropę wyciekającą razem z wodą sprowadzano w zwykły sposób do dołów a wodę spuszczano do potoku.

Dziś, kiedy więcej już zwracamy uwagi na podania i przesądy ludowe, i staramy się odszukać w nich podstawy naturalne, nie od rzeczy będzie wspomnieć, że według podania miejscowych mieszkańców i świadectwa dra R. olej skalny miał się zbierać w większych ilościach podczas porównania dnia z nocą więcej podczas lata i dni pogodnych niż zimą podczas mrozów. Podobne podania często spotkać można w literaturze naftowej; Abich np. w jednej ze swych rozpraw o oleju skalnym w Baku pisze, że mieszkańcy tamtejsi zwracali jego uwagę na zależną wydajność studni naftowych od kierunku i siły wiatru na morzu kaspijskiem. W Persyi niektóre źródła naftowe mają zupełnie wysychać podczas pewnych pór roku. Sądzę, że zebranie podobnych podań u ludu w Galicyi w zestawieniu mogłoby doprowadzić do interesujących wniosków.

Według opisu inż. Zipperten, kierującego robotami górniczemi w kopalni ropy Gabian, źródła tamtejsze znane są już od r. 1605; olej produkowano pierwotnie jako towar dla aptek. Z dawnych urządzeń p. Z. wspomina o dwu galeryach wykutych w skale granitowej dla ułatwienia dopływu oleju, i wodociągu długości 300*m*, sklepionym z cegły a zbudowanym dla odprowadzenia wody do rzeki Tongwe. W listopadzie 1884 założono tam dwa otwory świdrowe. Teren składa się z utworu wierzchnego, z warstw zlepieńca, wapieni, margli i piaskowców, wreszcie gipsu krystalicznego. W głębokości 69*m* napotkano na silny strumień gazu, który wyrzucił z otworu cały przyrząd wiertniczy i w ciągu jednej nocy przysypał go warstwą 12*m* piasku. W lutym 1885 świder zapuszczono do głębokości 140*m*; pokłady leżące poniżej 100*m* są obficie nasycone ropą.

W październiku 1884 r. świdrowanie rozpoczęto także w Saint- Barthelemy-du-Qua dep. de l' Ivere (Fontaine-Ardente) pod Grenoble; świder zapuszczano do głębokości 95*m*, gdzie podobnież napotkano na silne gazy. W miejscowości tej granit tak jest przepojony gazami węglowodorowemi, że dość jest wykopać niewielki dołek aby otrzymać stały strumień.

P. Fernand Hue wróży przemysłowi naftowemu w swéj ojczyźnie świetną przyszłość, i sądzi że wkrótce rozwinie się on na tyle, że zaoszczędzonemi zostaną te 250,000.000fr, jakie z kraju corocznie wy-

chodzą do Ameryki za tamtejsze oleje mineralne; zawczasu kreśli autor w wyobraźni swéj linije rurociągów, w jakie karta Francyi wkrótce ma się przystroić, a nawet chcąc zachęcić rząd francuski do opieki nad powstającem górnictwem naftowem przytacza jako godny naśladowania przykład — Austryę. Dziś Francya konsumuje rocznie 675 tysięcy ton ropy amerykańskiej, tj. 13 razy więcej niż jéj produkuje Galicya. Jeżeliby opieka rządu francuskiego miała być tak skuteczną, jak ta której doznaje przemysł naftowy w Galicyi, trudno by marzyć o zaoszczędzeniu tego ćwierci miliarda.

Silnie postawiony i racyonalnie rozwinięty przemysł może przynosić rządowi znaczne korzyści, źle pachnący olej może być dlań prawdziwą skarbnicą, ale chcąc skarb ten wykopać, trzeba umieć w stosownej chwili zrobić pewne ofiary. Nowa gałęź górnictwa może powstać w kraju tylko przy pewnych sprzyjających warunkach ekonomiczno politycznych; kto je przeoczy, długo będzie czekał następnej nocy świętojańskiej. *F. Rasiński.*

KILKA SŁÓW

o wykonywaniu ustawy o cle i podatku konsumcyjnym od nafty i uproszczeniu kontroli.

W poprzednich artykułach Górnika wykazaliśmy na podstawie dat autentycznych upadkiem grożące położenie gal. przemysłu naftowego. Niestety musi on nietylko zwalczać nierzetelną konkurencyę tych destylarń nafty, które przerabiają falsyfikat rosyjskiej lub innej proweniencyi ale i pokonywać rozmaite inne trudności, jakie napotyka przy wykonywaniu ustawy oraz poborze podatku konsumcyjnego. Nie tylko bowiem, iż niższe organa skarbowe, nie mogące mieć pojęcia o ogólnych stosunkach handlowych i o wysokiej doniosłości pracy producentów naftowych, z pomocą których Rząd zyskuje wysoki podatek konsumcyjny, dochodzą wielokrotnie do śmiesznych a rozwój destylarń tamujących sposobów kontroli, lecz nadto zdarza się, iż takowe mylnie pojmując brzmienie ustawy, wywołują tysiączne nieporozumienia, procesa, i rekursa, które narażają producentów nietylko na stratę pieniędzy ale co ważniejsze na stratę czasu i zniechęcają ich do dalszej a dla Rządu tak korzystnej pracy.

Niepodobna wyłuszczyć tutaj wszystkich tych rażących wypadków, które są wynikiem źle zrozumianej doniosłości pracy producentów naftowych fałszywie wykonywanej kontroli. Nie możemy wszelako pominąć uwagi, że przemysł destylarniany rozwija się u nas na innych całkiem podstawach, jak w Węgrzech.

Destylarnie w Węgrzech, oparte na importowym produkcie surowym, musiały z góry z większym kapitałem rozpocząć przedsiębiorstwo i do wielkich urość rozmiarów. Znaczna część natomiast destylarń galicyjskich, opartych na miejscowej produkcyi surowca, na małą skalę prowadzi przedsiębiorstwo, czyniąc zadość lokalnej potrzebie. Podczas gdy n. p. w Węgrzech jest jedna tylko destylarnia, opłacająca podatek konsumcyjny poniżej 20000 złr., w Galicyi mamy takich destylarń 37.

Naturalnem następstwem tego odmiennego charakteru przedsiębiorstw jest rozmaitość utrudnień, jakie z drobnostkowego wykonywania kontroli wypłynąć muszą; podczas gdy ta sama kontrola dla przedsiębiorstw wielkich może być daleko mniej uciążliwą, okazuje się ona przygnębiającą dla mniejszych fabryk, odległych częstokroć o mil kilka od urzędów podatkowych.

Z tych więc powodów potrzeba uproszczenia kontroli daleko silniej czuć się daje w przedsiębiorstwach galicyjskich niż jakichkolwiek innych.

Na podstawie trzechletniej praktyki można obecnie wykazać niedostatki przy wykonywaniu kontroli nad podatkiem konsumcyjnym, które narażają Rząd na znaczne koszta a destylatorów na utrudnianie w wolnym i szerokim rozwoju przemysłu. Zbadanie tych niedostatków i uproszczenie przepisów kontroli leżałoby tak w interesie Rządu jak fabryk krajowych.

Nad tą kwestyą obradowano nader szczegółowo na ankiecie, która odbyła się dnia 24 stycznia we Lwowie pod przewodnictwem p. A. Gorayskiego. Z postawionych bardzo licznych wniosków przyjęto tylko najważniejsze te, których rychłe wykonanie jest koniecznem i leży w zakresie kraj. Dyrekcyi skarbowej lub też Ministerstwa skarbu. Mają one na celu nietylko uproszczenie ale i obostrzenie kontroli, albowiem doświadczenie okazało, iż niepłacenie podatku konsumcyjnego od wywiezionej nafty jest szkodliwem zarówno przemysłowi w ogóle jak też większym a porządnym fabrykantom w szczególe. W r. 1883 cena nafty na głównych targach handlowych była taką samą, jaką jest obecnie, ceny jednak ropy były znacznie wyższe, albowiem wielu drobnych fabrykantów w nadziei zysku z nieopłacanego podatku konsumcyjnego zakupiło po wyższej cenie znaczne ilości ropy. Gdy z czasem kontrola zaostrzoną została, ci sami fabrykanci stracili z powodu drogiej ceny kupna za ropę znaczne kwoty. Wiadomem jest, że wywożenie z destylarni nieopłacanej nafty wymaga zmowy stra-

żników skarbowych, robotników destylarnianych i kierownika lub właściciela destylarni oraz znacznych kosztów, które wszelka zmowa za sobą pociąga, a które pochłaniają znaczną część z cyfry podatku konsumcyjnego. Wiadomem jest dalej, jakiemi karami obostrza ustawa wszelkie odnośne przestępstwa tejże, na które narażać się zechce tylko drobny mało mający do stracenia i ryzykowania producent.

Z tego założenia wychodząc postanowiła ankieta przedłożyć krajowej Dyrekcyi skarbu we Lwowie następujące zmiany, dotyczące kontroli wykonywania ustawy o cle i podatku konsumcyjnym.

1) Jak z doświadczenia wiemy, została większa część nadużyć wykrytą przez c. k. urzęda skarbowe nie skutkiem informacyi udzielonej przez swoje porządne organa ale skutkiem wskazówek, udzielanych przez większych producentów naftowych. Z jednej strony bowiem wszelkie większe nadużycia dzieją się w porozumieniu z dozorującą strażą skarbową, z drugiej zaś interes większych fabryk identyfikuje się z interesem Wys. c. k. skarbu. Wskutek tego potrzebną jest kontrola uboczna i niezawisła, która jednakże może być wykonywaną tylko przez wciągnienie fabrykantów do współudziału w kontroli, a mianowicie w ten spoób, aby *mężowie zaufania, przedstawieni kraj. dr. skarbowej przez kraj. tow. naftowe, posiadali prawo kontrolowania transportów nafty* oraz znoszenia się z kraj. Dyr. skarbową w kwestyach wykonywania kontroli.

2) Bardzo wiele szykan i nieprzyjemności, na które fabrykanci się użalają, pochodzi z braku inteligencyi i fachowego wykształcenia c. k. organów skarbowych, którzy najrozmaiciej rozumieją i wykonują ustawę. Wskutek tego wywoływane zostają liczne zajścia i spory, narażające destylatorów na dotkliwe straty pieniężne i rekursa, idące dowolnie i zbyt długą drogą urzędową. Na wnoszenie zażaleń przeciw drobnostkowym szykanom brak najczęściej fabrykantom czasu i ochoty, którzy wolą opłacić podyktowaną im karę niż narażać się na termina i tym podobne nieprzyjemności. Gdyby atoli w każdej destylarni zjawiał się częściej taki urzędnik skarbowy, którego charakter i stanowisko budziłyby uszanowanie dla jego osoby, w takim razie mógłby tenże nie tylko pouczać i straż skarbową i fabrykantów o ich wzajemnych obowiązkach a wszelkie szykany w zarodku w krótkiej drodze przykrócać, ale także przekonywać się, czyli skarb Państwa w dochodach podatku konsumcyjnego nie bywa uszczuplanym. Jakie skutki pociąga za sobą brak takiej kontroli, świadczy los pewnej fabryki, którą n. p. zmuszono do budowania kancelaryi dla straży skarbowej w terminie od 7 do 15 stycznia lub której zamknięto bramę, stojącą od dwóch lat po zaprowadzeniu podatku konsumcyjnego, na dni kilka a którą natychmiast odemknięto, skoro starszy urzędnik skarbowy naocznie o stanie fabryki się przekonał.

Byłoby zatem do życzenia, *ażeby powiatowe dyrekcye skarbu wysełały swoich urzędników w celach inspekcyjnych, którzyby na miejscu i naocznie przekonywali się, w jaki sposób kontrola w destylarniach wykonywaną bywa. Właścicielom destylarń powinno być udzielonem pozwolenie zanoszenia swych zażaleń wprost do kraj. dyr. skarbowej we Lwowie, tudzież żądania zesłania bezpośredniej komisyi śledczej, której koszta ponosiliby sami fabrykanci w tych wypadkach, w którychby zażaleń swych uzasadnić nie mogli.*

3) W ostatnich czasach, osobliwie w okręgu Kołomyjskim, wprowadzone zostały przy wywozie i kontroli transportów nafty rozmaite formalności i zapiski, które nie są objęte ustawą, obarczają zarządy destylarń nadmierną pracą a mimo to nie odpowiadają zamierzonemu celowi, aby przeszkodzić porozumiewaniu się kontrolującego i kontrolowanego. Okazało się bowiem, iż wszystkie te dodatki nie powstrzymywały pewnych destylarń od defraudowania podatku konsumcyjnego a utrudniły w wysokim stopniu uczciwym fabrykantom prowadzenie interesu, narażając ich przy nader łatwem opuszczeniu tej lub owej formalności na rozliczne procesa, które faktycznie nazwać można *plagą* destylarń nafty.

Tak wbrew ustawie, której §. 19 orzeka, iż granice rejonu kontrolnego nie powinny przekraczać długości 5*km* od najbliższej destylarni, rozszerzony został rejon kontrolny we Lwowie aż do dworców kolejowych, chociaż takowy kończy się już w pobliżu św. Anny; na odwrotnej stronie bolet zamieszczane zostają w ostatnich czasach rozmaite zapiski, odnoszące się do numerów i kształtu naczyń przewozowych, z czego wynikły już liczne konfiskowania i wstrzymywania transportów nafty w drodze i na dworcach kolejowych, narażające fabrykantów bądź na płacenie wysokiej taksy magazynowego, lub też na utratę zatrzymanej nafty lub też wreszcie na proces za niedotrzymanie warunków umowy z kupcem, chociaż majątek i stanowisko fabrykanta dają częstokroć dostateczną gwarancyę, że będzie w stanie zapłacić wszelkie grzywny, na jakieby był skazany.

Oprócz powyższych mamy wiele innych przykładów samowolnego postępowania straży skarbowej.—W pewnej destylarni musiano usunąć magazyniera od tarowania beczek, ponieważ tenże miał lat 18, innej destylarni zamknięto tor kolejowy, prowadzący z dworca kolejowego do destylarni po za obrębem zakładu fabrycznego rogatką, którą otwierano

tylko w pewnych godzinach, co dla właściciela było o tyle uciążliwem, iż naładowane lub próżne wagony nie mogły być przewożone wtedy, kiedy znajdująca się na stacyi lokomotywa była wolną. W Dukli naprzykład wstrzymanym został transport nafty, który miał być wywieziony o godzinie 12 w południe, albowiem zegarek obecnego tamże przypadkiem urzędnika skarbowego wskazywał dalszą godzinę, chociaż obowiązujący w Dukli zegar ratuszowy wskazywał naówczas jeszcze kilka minut przed dwunastą. Przytaczając ten ostatni np. wypadek, trudno nie przyznać, iż władze skarbowe nie pojmują należycie związku, jaki zachodzi pomiędzy nietamowanym rozwojem destylarń nafty a dochodami Państwa z podatku konsumcyjnego. Władze węgierskie byłyby z pewnością zezwoliły na wywóz nafty nawet po upłynionym terminie, albowiem takowe wiedzą, iż wspierając przemysł, podnosi się dochody Państwa i dobrobyt kraju.—Ustawa zna tylko oleje mineralne. Jako ciekawą innowacyę, wprowadzoną przez c. k. strażników skarbowych, podnieść musimy wypisywanie na boletach wyrazów, jak „nafta, benzyna, nafta z benzyną i t. p.", w skutek czego pewne destylarnie zostały narażone jeżeli nie na proces z kupcem to na opust co najmniej 50 ct. na cetnarze.

Powinnoby być zatem wydane polecenie, ażeby nie były zaprowadzane takie środki kontroli, których niema ani w ustawie ani w dotyczących rozporządzeniach ministeryalnych.

4) Jedną z większych niedogodności, które nader dotkliwie destylarniom nafty odczuwać się dają, jest ich większe oddalenie od urzędu podatkowego; i w tym względzie są destylarnie nafty w Węgrzech daleko lepiej sytuowane. Podczas gdy bowiem np. destylarnia nafty w Chorkówce jest oddaloną od urzędu podatkowego 8*km*, w Lipinkach 12, w Ropie 10, w Libuszy 6, a dwie wielkie destylarnie koło dworca kolejowego w Kolomyji 3*km*, jedna zaś tylko destylarnia w Peczeniżynie stanowi wyjątek, posiada bowiem na miejscu c. k. urząd poborczy, destylarnie węgierskie nawet w stolicy położone, cieszą się tym ostatnim przywilejem.

Kraj. Dyrekcya skarbowa powinnaby zatem urządzić c. k. urzędu poborcze w tych destylarniach, które do wydatku tego w całości lub w znacznej części przyczyniać się zechcą.

5) Słuszność nakazuje, ażeby organa skarbowe były pociągane do ścisłej odpowiedzialności za wszelkie pomyłki i wykroczenia, jakie przy kontroli wywozu nafty mają miejsce. Obecnie bowiem każde przypadkowe przekroczenie przepisów pociąga za sobą grzywnę na fabrykanta, podczas gdy współwinne z nim c. k. organa skarbowe, których obowiązkiem jest bezwarunkowo niewypuszczać z destylarni fałszywie deklarowanych lub nieopłaconych olejów mineralnych, bardzo często bezkarnie z polemiki wychodzą.

Pewna destylarnia w powiecie kołomyjskim sprzedała do Wiednia 300 baryłek ciężkiego oleju mineralnego — złożonego w żelaznym zbiorniku. Podczas transportu tego oleju kontrolująca straż skarbowa zaopatrzona naówczas sacharometrem, znalazła, iż jedna beczka zawierała olej mineralny podlegający opłacie podatku konsumcyjnego. Zatem rezerwoar zawierał 299 baryłek ciężkiego oleju a jednę lekkiego oleju. Lecz gdyby przez pomyłkę przy ładowaniu w destylarni dodaną została faktycznie jedna baryłka lżejszego oleju mineralnego, w takim razie obowiązkiem kontrolującego strażnika było baryłkę tę z obrębu fabryki nie wypuścić. Tymczasem transport został zatrzymany, destylarni wytoczono śledztwo i proces o ciężkie przekroczenie, kontrolujący zaś strażnik wcale do odpowiedzialności nie został pociągnięty. W innej destylarni nie dopuścił kontrolujący używania drugiej wagi do tarowania beczek, a gdy jedna waga do ekspedycyi stukilkudziesięciu baryłek dziennie nie wystarczała, fabrykant oznajmiał naftę niezważywszy jej i wplątał się przez to w kilka procesów. Inna wreszcie destylarnia zmuszoną była oddalić ze służby bardzo porządnego dozorcę tylko dla tego, iż takowy nie cieszył się sympatyą kontrolujących.

Skutkiem nieświadomości, w jakiej pozostają producenci co do coraz nowych przepisów, które nie bywają im komunikowane, liczne ztąd wynikające opisy czynu robią takie wrażenie, jakoby kontrolujący wyczekiwali wykroczeń, za które producent zapłaci grzywnę, z której część wpłynie do kieszeni autora opisu czynu.

C. k. organa skarbowe powinny być zatem pociągane do ścisłej odpowiedzialności za wszelkie wykroczenia przeciw ustawie o cle i podatku konsumcyjnym a wszelkie przepisy ministeryalne i dyrekcyjne, dotyczące kontroli powinny być udzielane do wiadomości producentów naftowych.

6) Jakkolwiek jedna i ta sama ustawa o cle i podatku konsumcyjnym od nafty oraz równobrzmienne rozp. ministeryalne obowiązują w Austryi i Węgrzech, posiadają w pewnych okolicznościach rozmaite destylarnie pewne przywileje, których innym nie udzielono. Tak n. p. destylarnia nafty Wagenmanna w Wiedniu i akcyjna w Peszcie mogą wprowadzać do swoich fabryk opodatkowane oleje mineralne, już to we formie benzyny z innych fabryk, już to we formie własnej nafty, pozostawionej do dyspozycyi przez kupca i wywożenia bez opłaty takiej samej ilości oleju mineralnego, jak ta, która wprowadzoną została.

W tym kierunku powinny przysługiwać równe wszystkim destylarniom prawa.

7) Wedle rozp. Ministerstwa Skarbu z dnia 20 czerwca 1882 r. (§. 17 postanowienia o wywozie olejów mineralnych z uwolnieniem od podatku konsumcyjnego) mają być oleje mineralne, jeżeli są wolne od akcyzy, przewiezione z destylarni nafty za granicę w terminie dni 30, a z jednej destylarni do drugiej w terminie dni 8. Doświadczenie pouczyło, iż przy powołanym sposobie transportowania nafty i benzyny na kolejach austryjackich termina te są bezwarunkowo za krótkie a przewożenie benzyny z Kołomyji do Wiednia jest prawie niemożliwem. Ostatni artykuł jest dla destylarni nafty nadzwyczaj wielkiej wagi. Destylarnie bowiem wyrabiające wyłącznie naftę zwłaszcza niezapalną, zmuszone są szukać dla benzyny łatwego i korzystnego zbytu, aby nie nagromadzać tego tak łatwo zapalnego produktu, jak również, aby sprzedażą takowej pokryć choć częściowo koszta fabrykacyi. Wszelkie utrudnienie wywozu tego produktu stoi na przeszkodzie jego sprzedaży.

Co się tyczy przeto termina przewozu takowy powinien być przedłużonym w pierwszym razie z dni 30 na 60, zaś w drugim razie z dni 8 do 30.

Fabrykanci nafty wysełając benzynę za granicę lub do innej krajowej destylarni, ponoszą dalej wcale dotkliwą stratę z tego powodu, iż benzyna, jako produkt lotny, zanim dojdzie na miejsce przeznaczenia, ulatnia się podczas transportu tak z cystern jak i z baryłek, wskutek czego opłacony podatek konsumcyjny tylko od tej ilości zostaje zwróconym, jaką władze skarbowe odbierające transport skonstatowały. Słuszność zatem wymaga, aby dla takich transportów benzyny *przyznane zostało pewne manco w wysokości 6%*.

8). W myśl §. 24 ustawy o cle i podatku konsumcyjnym od nafty winien być kredytowany podatek konsumcyjny w terminie 6ciu miesięcy zapłaconym. Termin ten jest niesłusznie skrócony, albowiem jeżeli banki udzielają gwarancyi na rok cały i zezwolenia na kredyt opiewają na ten sam peryod czasu, to nie ma powodu przeszkadzania fabrykantom w całkowitem wyzyskiwaniu tej rękojmii. Niemal każdy producent naftowy, któremu podatek konsumcyjny bywa kredytowany, wyzyskuje ten przywilej w zimie, musi zaś spłacać kredytowaną kwotę w lecie tj. w tej porze roku, w której brak pieniędzy najdotkliwiej mu się czuć daje.

Również byłoby słusznem, ażeby fabrykant posiadający rękojmię na rok cały, mógł poruszać się swobodnie w granicach takowej, czyli aby mu było wolno, gdyby kwotę kredytowaną wcześniej spłacił niż w terminie ostatecznym, więcej razy ze swego kredytu korzystać.

Termin zwrotu kredytowanego podatku konsumcyjnego powinien być zatem przedłużonym na rok cały, a rachunki kredytu powinny być prowadzone we formie conto-currente.

9). Jak wiadomo, wystawiają obecnie fabrykanci dla wywieźć się mającej nafty z destylarni rejestra sprzedaży i bolety odbytu. Nic łatwiejszego jak wystawić na podstawie jednego zameldowania dwie lub więcej sfałszowanych bolet, wskutek czego kontrola i przychwycenie nieopłaconego transportu są utrudnione. Już od dwu lat zastanawiano się nad sposobami, któreby zastąpić mogły rejestra sprzedaży i bolety odbytu; z pomiędzy wielu pomysłów najpraktyczniejszym zdaje się być ten, ażeby powyżej przytoczone wykazy zastąpić markami któreby w dowolnej liczbie nabyć można w urzędach podatkowych i któreby były przylepiane na boletach odbytu podobnie jak stęple i potwierdzane przez kontrolujące organa. Naówczas każda boleta musiałaby zawierać odpowiednią ilość marek, któreby uwidoczniały ilość transportowanej nafty i kwotę podatku konsumcyjnego. Środek ten zmniejszyłby w wysokim stopniu odpowiedzialność fabrykantów, wynikającą z pomyłek, o której powyżej była mowa, a od których przy większej ekspedycyi uchronić się trudno. *S. W. i O.*

Przemysł naftowy w Krymie.

Występywanie ropy w Krymie było znane od dosyć dawna, a to przeważnie na półwyspie Kerczeńskim, gdzie ją wydobywano wyłącznie za pomocą szybów. W pobliżu wsi Kop-Koczeheń, oddalonej 28*km* na południe od Kerczy, wykopano takich 20—50*m* głębokich studni około 120, z których w ciągu roku czerpią 160*mtctr* rozmaicie gęstej ropy. Jak długo istniała fabryka olejów smarowych Sochańskiego w Kerczy, używano tej ropy (bez destylacyi) na wyrób smarowideł, cieszących się naówczas znacznym pokupem. Począwszy od r. 1861 rozpoczęło towarzystwo francuskie (Société anonym de l'exploitation des petroles de Crimée) więcej prawidłową eksploatacyę terenów naftowych półwyspu Kercz; takowe wydzierżawiło w tym celu na całym półwyspie do 65.000*ha*.

Główne roboty wykonywane są obecnie około wsi Czonhiłeki (25*km* na południe od Kerczy), gdzie wydzierżawiono około 2180*ha*, i koło wsi Kop-Koczeheń

heń, gdzie wydzierżawiono do 3000*ha*. W Czonhiłekach założono 7 otworów świdrowych, z których jeden doprowadzony do głębokości 287*m* dawał z początku około 400 wiader (1000 gallonów) ropy na dobę. Inne otwory świdrowe są o mniejszej głębokości, od 120—150*m*; niektóre z nich jako nie produktywne zostały zupełnie zaniechane, inne zaś są w robocie.

W Kop-Koczeheń założono 4 otwory świdrowe, z których jeden doprowadzony do 250*m* daje dotąd jeszcze ciężką ropę, 33—35°Be. Oprócz wymienionych miejscowości wiercą się szyby w Karamisz-Kełeczy (1 otwór 237*m* głęboki), w Beszewli (2 otwory 189 i 210*m*) w Temeszy (1 otwór 261*m*), w Zamorskiem i Dżerdżawie). Używane tu wiercenia są częścią amerykańskie linowe, częścią sztangowe a po części hydrauliczne; takowe mają wiele trudności do zwalczenia, wynikających z braku wody (potrzebnej do zasilania kotłów parowych i do wodnego szlamowania) i pochodzących od ustroju pokładów oraz silnych wybuchów gazowych. W niektórych miejscach, w Czonhiłekach, wydzielają się w tak wielkiej ilości gazu, iż takowy bywa zbierany w osobne zbiorniki i używany do opalania i świecenia.

Przez cały czas prowadzonych robót w Czonhiłekach i Kop Koczeheń nie wydobyto więcej jak 5000*mtctr* ropy, zawierającej mniej więcej 36% oleju świetlnego i 30% ciężkich olejów.

(Bak. Izw. nr. 91, 1885.)

LISTA

udzielonych i zgłoszonych w państwie niemieckiem patentów na przyrządy wiertnicze

zestawił radca górniczy Tecklenburg w Darmstadzie.

Rok	liczba	właściciel patentu	przedmiot
1877	620	Köbrich, Schönebeck	Luźnospad do świdrów wydrążonych
„	827	I. v. Sparre, Dortmund	Luźnospad do linowego wiercenia ze samodzielnem obracaniem świdra
1878	2110	C. Sachse, Orsesche	Łącznik kolankowy ze stożkowem sprzęgłem objemkowem sztang wiertniczych do nawijania takowych bez rozkręcania
1877	2445	Gustaw Nolten, Dortmund	Przyrząd do oznaczenia zboczenia otworu świdrowego
„	2913	F. C. Bierlein, Lingolsheim	Świder z klapą do wiercenia studni
1879	3548	W. Stolz, Stuttgart	Przyrząd wiertniczy na sztangach wydrążonych z wodnem łyżkowaniem
„	3971	H. Götze, Neuminster (Holst.)	Świder
1878	4185	Amador Villary Castropol, Madryd	Luźnospad ze świdrem obrotowym z przyrządem do rozszerzania otworu i samodzielnem regulowaniem wzniosu
„	5419	H. Wegge i Fried. Pelzer, Dortmund	Kombinowany świder wydrążony i śrubowiec
1878	5947	C. Sachse, Orsesche (Górny Szląsk)	Sprzęgło kolankowe dla sztang wydrążonych
1879	6541	H. Wegge i F. Pelzer, Dortmund	Kombinowany świder wydrążony i śrubowiec
„	7578	Max. Blumenreich Berlin	Świder hydrauliczny
„	9092	Otto Lentz i Richard Sorge, Baku na Kauk.	Rozszerzacz pod rurami
„	9391	Max Blumenreich Berlin	Hydrauliczny przyrząd wiertniczy
„	11499	Henryk Schumacher, Kolonia	Ulepszenie nożyc Fabian'a do wiercenia z wodnem szlamowaniem
1880	11528	Fridrich Pelzer, Dortmund	Przyrząd wiertniczy do wykonania otworów przewiewnych
„	12076	Manfred Schönert Adolf Vasserot i Georg Raths, Freiburg na Szląsku	Sposób wiercenia z motorem ustawionym bezpośrednio nad otworem świdrowym
	14791	C Hoppe, Berlin	Świder hydrauliczny
1881	15705	August v. Wedell, Kisin koło Unisławy	Przyrząd wiertniczy dla miękkich pokładów, łącznie z węglem brunatnym
	18537	G. L. Bruckmann, Dortmund	Ulepszenia przyrządu wiertniczego
„	16575	August Wilke, Brunszwik	Wiercenie hydrauliczne
1882	20419	Henryk Schumacher, Kolonia	Nierozdzielne połączenie świdra
„	21344	I. L Piedboeuf, Düsseldorf	Nowe pompy wiertnicze
1883	32698	Guillaume	Lina druciana wewnątrz próżna (Dingl. **249**, 487)
„	24536	I. Waddington i B. Longbottom, Barnow, Furness, Lancarster, Anglia	Przyrząd wiertniczy dla wiercenia tłuczącego
„	26193	Tecklenburg, Grossh. radca górn. Darmstadt	Wiercenie z wodnem szlamowaniem
1884	E 1257	Bracia Eberhardt Ulm u. D.	Łączniki sztang wiertniczych
„	F 2088	Albert Fauck, Klęczany (Galicya)	Wiercenie na sztangach z odbijadłem

Berg u. Hüttm. Ztg. 1885).

Oprócz powyższych zgłoszone zostały jeszcze na stępujące patenta:

1885	2943	Societé anonyme, internationale du fil helicoidal et des aglomérés metalliques, Bruksela, Zgłoszenie w Niemczech,	Przyrząd wiertniczy ze świdrem wydrążonym
„	—	Malcolm Scott Ustrzyki dolne. Zgłoszony w Austryi.	Świder ze zmienną szerokością ostrza dłutowego
„	A 1242	Hermann Arnz, Remshagen-Reinscheid. Zgłosz. w Niemczech.	Ręczny przyrząd wiertniczy
„	D 2235	Karol Dejozes, Akwizgram. Zgłosz. w Niemczech.	Przyrząd wiertniczy

(Red.)

Zapiski literackie

Sprawozdanie o wydobywaniu, przerabianiu i zastosowaniu ropy i jej produktów zestawił S. F. Peckham. Wydane przez departament spraw wewnętrznych Stanów Zjednoczonych Północnej Ameryki

Washington 1883. Dzieło to obejmujące 319 stronnic i 30 tablic rozpada się na trzy części.

W części pierwszej omawia autor historyę odkrycia ropy i rozwoju przemysłu naftowego, jej występywanie pod względem geograficznym i geologicznym, jej skład chemiczny, pochodzenie, wyszukiwanie terenów naftowych, eksploatacyę, przewożenie i przechowywanie, handel i wreszcie produkcyę w Stanach Zjednoczonych.

Część druga obejmuje składniki ropy, frakcyonowaną destylacyę, ogólną technologię, opis paraffiny, nazwisko mężów zasłużonych w technologii ropy, i statystykę destylarń nafty.

W części trzeciej podaje autor zastosowanie ropy do smarowania, oświetlania, opalania i do celów leczniczych, używanie gazu naturalnego i nawęglanie gazu i powietrza atmosferycznego, wpływ ropy na cywilizacyę i literaturę.

O tem dziele wyraża się C. Zincken (austr. czasopismo dla górnictwa i hutnictwa nr. 2, 1886), nadzwyczaj pochlebnie i nazywa je pierwszą monografią ropy, który to produkt w handlu, przemyśle i cywilizacyi uzyskał tak wielkie znaczenie. *O.*

Wiadomości bieżące.

Petycye kraj. tow. naftowego.

Krajowe towarzystwo naftowe wniosło w b. r. do Wysokiego Sejmu trzy petycye, mianowicie w sprawie taryf kolejowych, ścisłego wykonywania ustawy o cle i podatku konsumcyjnym od nafty i podwyższenia cła od produktów naftowych.

1) *Petycya w sprawie taryf kolejowych* przedłożoną została przez sejmową komisyę kolejową na posiedzeniu sejmowem z dnia 20 stycznia b. r. Takowa zawierała następujące punkta:

a) „Wzywa się Rząd, aby czuwał nad tem, iżby koleje żelazne państwowe i prywatne nie ustanawiały dla krajowych produktów naftowych opłat przewozowych tak wewnętrznych dla każdej kolei, jak też i taryf płynących z układów związkowych, wyższych, niż pobierają od produktów zagranicznych“.

b) „Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w drodze właściwej spowodował zniżenie taryf kolejowych dla krajowych produktów naftowych, a to w ten sposób, ażeby zamiast 0·17 przyjęto za podstawę 0·10 od kilometra i metr. cetnara tak na kolejach państwowych jakoteż dotyczących prywatnych“.

2) *Petycya w przedmiocie importu falsyfikatów naftowych i wykonywania poboru i kontroli podatku spożywczego* przedłożoną została przez sejmową komisyę górniczą dnia 20 stycznia b. r. Dotyczące sprawozdanie komisyi, które przedłożył p. A. Skrzyński, zawiera uzasadnienie prośby krajowego towarzystwa naftowego, rezolucye sejmowe, protokół posiedzenia komisyi chemicznej z dnia 7 grudnia 1885 i zestawienie rozbiorów ropy i zawartej w nich nafty normalnej, wrzącej w granicach od 150—270°C., i kończy się następującem uzasadnieniem:

„Przemysł naftowy w Galicyi staje się z każdym rokiem coraz ważniejszym czynnikiem ekonomicznym kraju naszego. Liczne destylarnie, z których kilka opłaca przeszło 200000 złr. podatku rocznie, — ogólna kwota podatku spożywczego w roku 1884 1,360.000, a w roku ubiegłym przenosząca 2,000.000 złr. w. a. jest najwymowniejszym tego dowodem. Uzasadnioną też można mieć nadzieję, że przemysł ten wzmagać się będzie i że może się stać z czasem prawdziwem bogactwem kraju, jeżeli przeszkody i trudności, jakie napotyka, zostaną usunięte“.

„Wykazanem zostało powyżej, gdzie ich szukać należy, skąd pochodzi niebezpieczeństwo i w jaki sposób wypada zaradzić złemu“.

„Producenci naftowi zasługują ze wszech miar na opiekę tak Wys. Sejmu jak i c. k. Rządu, — komissya górnicza uznając w zupełności niebezpieczeństwo zagrażające temu przemysłowi przez wprowadzanie do monarchii zafarbowanego destylatu nafty, i trudności w poborze i kontroli podatku spożywczego od nafty, domagać się musi uwzględnienia słusznych i zakresu ducha ustawy nie przekraczających żądań kraj. tow. naftowego i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) „Wzywa się c. k. Rząd, ażeby zniósł się z król. Rządem węgierskim w kierunku wspólnego ścisłego wykonywania wzajemną umową przyjętej taryfy cłowej (XXI oleje mineralne)“.

b) „Wzywa się c. k. Rząd do wydania w miejsce obowiązującego rozp. Ministerstwa handlu i skarbu z dnia 16 sierpnia 1882 r. l. 25.118 nowego rozporządzenia dla łatwego i nieomylnego odróżniania ropy od destylatów lub półdestylatów zabarwionych umyślnie na ciemno, celem opłacenia cła przysługującego ropie, a mianowicie aby:

dla kontroli, wprowadzony do Austro-Węgier produkt naftowy poddawany był analizie cząstkowej wykonywanej przy pomocy normalnego aparatu i przez ukwalifikowanych urzędników, ustanowionych na wszystkich komorach cłowych, przez które przechodzą transporta zagranicznego oleju mineralnego;

aby olej mineralny, zawierający więcej aniżeli 40% (ewentualnie 42%) oleji wrzących od 150 do 270°C. (Mittelsprung), podpadał pod §. 120. taryfy cłowej XXI.

c) „Wzywa się c. k. Rząd, ażeby pobór i kontrola podatku spożywczego były uproszczone i wykonywane w duchu opieki nad przemysłem krajowym“.

W dyskussyi nad tem sprawozdaniem starszy radca skarbowy p. Geistlener oświadczył, że Rząd gotów wziąść pod rozwagę poruszone w powyższych rezolucyach kwestye, ale załatwienie tych spraw jest także zawisłem od Rządu drugiej połowy Monarchii.

3) *Petycya w przedmiocie podwyższenia ceł od produktów naftowych* opiewa:

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w drodze ustawodawczej wyjednał podwyższenie ceł istniejących i zaprowadzenie nowych od produktów naftowych a to:

a) od ropy lżejszej, której c. g. przy 12°R. przewyższa 850° (tar. cłowa §. 119, a) podwyższenie cła z 1 złr. na 2 złr. 50 ct. w złocie;

a) od ropy lżejszej o c. 850° i mniejszym (tar. cłowa

§. 119, *b)* podw. cła z 2 złr. na 3 złr. 50 ct. w złocie;

c) od olejów ciężkich destylowanych lub półdestylowanych, których c. g. wynosi więcej jak 880° (tar. cłowa §. 121 *a)* podw. cła z 1 złr. 90 ct. na 5 złr. w złocie;

d) na benzynę, ligroinę i t. p. oleje mineralne lekkie, objęte uwagą 3 taryfy cłowej, zaprowadzenie cła w kwocie 3 złr. w złocie za 100*kg:*

e) od paraffiny, cerezyny i łusek paraffinowych podwyższenie cła do 6 złr. w złocie;

f) zrównanie cła od ropy rumuńskiej z cłem od ropy innej proweniencyi.

Na posiedzeniu sejmowem z dnia 23 stycznia b. r. poseł Chamiec imieniem komissyi górniczej wniósł następującą rezolucyę: „Petycyę (3) kraj. tow. naftowego udziela się Rządowi do wiadomości z gorącem wezwaniem, ażeby przy odnowieniu układu cłowo-handlowego z Węgrami, uzyskał podwyższenie istniejących i zaprowadzenia nowych ceł od olejów mineralnych i produktów żywicznych w cyfrach odpowiadających przedstawionym w petycyi istotnym potrzebom przemysłu naftowego i wyrażonym w takowej uzasadnionym żądaniom.

Wszystkie powyższe petycye zostały przez Sejm przyjęte.

Ankieta naftowa. D. 24 stycznia br. odbyła się we Lwowie pod przewodnictwem prezesa kraj. tow. naft. A. Gorayskiego ankieta, w obradach której brali udział pp. Dr. Fedorowicz, Łodziński, jako reprezentant destylarni nafty w Ropie, A. Skrzyński, Szczepanowski, Schreier i S. Wiśniowski. P. p. Fibich i Schönborn przesłali na ręce prezesa listowne wskazówki. Głównym przedmiotem obrad ankiety było obmyślenie środków, mających na celu uproszczenie kontroli destylarń nafty w kraju.

Przyjęte na tej ankiecie punkta oraz motywa do tychże przedłożone zostały dnia następnego ustnie prezydentowi kraj. dyrekcyi skarbowej, p. baronowi Jorkaschowi oraz radcy skarbowemu p. Geistlenerowi.

Pan prezydent obiecał poprzeć przedłożone mu życzenia, jeżeli takowe zostaną kraj. dyrekcyi skarbowej podane we formie petycyi.

A. Faucka samodzielne nożyce. W ocenie najnowszej pracy A. Faucka „Fortschritte in der Erdbohrtechnik“, podanej przez prof. F. Rochelt'a (nr. 50 austr. czasop. dla górnictwa i hutnictwa, 1884) nadmienia tenże, iż samodzielne nożyce Faucka dlatego nie znalazły w praktyce większego zastosowania, albowiem utrudniają obracanie świdra.

Powyższą uwagę prostuje A. Fauck w nr. 52 tegoż pisma. „Przyrząd ten jest zanadto nowym aby mógł być rozpowszechnionym: obracanie nie przedstawia żadnych trudności, jedynie znaczniejsze koszta sprawiają, iż takowy nie może się szybciej rozpowszechniać. Szczególniej przydatne są te nożyce do otworów świdrowych o wielkiej średnicy, albowiem baron Brunicki wykonywał niemi dziennie do 13*m*. *W Wieliczce* zgłębiono otwór świdrowy nożycami Fabiana do 100*m*; średnica początkowa wynosiła 630*mm*, końcowa 400*mm*. Otwór ten został z powodu skrzywienia i zagwożdżenia zaniechanym. Zaczęto nowy otwór świdrowy, który przy zastosowaniu nożyc Fauck'a w daleko krótszym czasie do 200*m* został zgłębiony i pokłady solne odkrył. Średnica początkowa wynosiła 630*mm*. końcowa przy 220*m* jeszcze 500*m*. Ponieważ nożyce samodzielne uległy zepsuciu, wiercono dalej z nożyc Fabiana, wskutek czego otwór ponownie skrzywionym został. Ten przykład świadczy o doniosłości nożyc Faucka“.

Fakt ten jest nadzwyczaj ciekawym. W każdym atoli razie wypadało w powyższem sprostowaniu nadmienić, kto winien, iż otwór świdrowy dwa razy skrzywiono, czy nożyce Fabiana, co zdaje się być wielce nieprawdopodobnem, czy personal wiertniczy, który prawdopodobnie dopiero uczył się wiercieć.

Sprawy kolejowe. W myśl okólników c. k. generalnej dyrekcyi koleji państwowych — z dnia 10, 14 i 24 grudnia 1885, oraz 5 stycznia br. ma być koszt transportu benzyny (Petroleum-Naphta), ładowanej w ilości 10000*kg*, obliczany na podstawie taryfy dla nafty, obowiązującej w związku koleji austryackich, z doliczeniem 10% dodatku.

Tak n. p. transport tej ilości benzyny z Grybowa do Wiednia będzie wynosić:

wyjątkowa taryfa V	118·70
10% dodatku	11·87
razem	130·57

Dowiadujemy się, iż na podstawie tych okólników na niektórych stacyach koleji państwowej w Galicyi wskutek złego zrozumienia wyrazu „Petroleum-Naphta“ obliczane bywają wysyłki nafty na podstawie wyjątkowej taryfy z doliczeniem 10% dodatku.

Interesowane strony zechcą poinformować dotyczących urzędników kolejowych, jakie jest właściwe znaczenie tego wyrazu.

Cerezyna. Według badań Dr. Roberta Schwennicke, ogłoszonych w Cöthener Chemiker Zeitung, a przeprowadzonych z cerezyną z fabryk: H. Ujhely'ego i sp. w Stockerau, Ant. Himmelbauera i sp. w Mor. Ostrawie, F. A. Sarga syna i sp. w Wiedniu i Gartenberga, Lauterbachera, Goldhammera i Wagemanna w Drohobyczu okazały, iż pod względem stopnia topliwości najlepszą jest cerezyna z fabryki ostrawskiej, która będąc wolną od miękiej paraffiny posiada najwyższy stopień topliwości 77·4 – 80·2°C. Okazy innych fabryk mają większe lub mniejsze domieszki miękkiej paraffiny. Najniższy p. topliwości posiada cerezyna z fabryki drohobyckiej 69—76°C., po niej idzie cerezyna Sarga i Ujhelego 72·2 – 75·2°C.

Cerezyna topniejąca przy i niżej 75° nie daje z powodu swej zbytniej miękkości ładnego przełamu, podczas gdy np takowa topniejąca przy 79·2°, podwójnie czyszczona z fabryk Himmelblauera i Ski w przełamie i w swej wewnętrznej strukturze zbliżoną jest najbardziej do wosku pszczelnego. Pod względem barwy okazują wszystkie pierwsze sorty wymienionych fabryk jednakową białość, również są wszystkie prawie bez zapachu.

Rosya. Cło od ropy wynosi 20 kop. za 1 pud, od nafty, kerosenu, photogenu, gazoliny, benzyny, paraffiny, i smarowideł maszynowych 70 kop. za 1 pud.

Działanie mydła na naftę. Dittmar w Petersburgu przekonał się, iż ogrzewając naftę z 2—3% mydła w kolbce destylacyjnej, takowa początkowo wrze wydzielając silną pianę, aż nareszcie przy ciepłocie 100° zamienia się w ciało stałe o konsystencyi wosku.

Zniżenia (refakcye) taryf kolejowych.

Ogłoszenie wydaje: kolej	Ogłoszenie wydaje: imieniem kolei	Refakcya przyznaną zostaje: dla	na przestrzeń: od	na przestrzeń: do	przy przewozie najmniejszej ilości	przy nadaniu	ważna do czasu	taryfa za 100*kg* w ct.: przyznana	taryfa za 100*kg* w ct.: officyalna	oznaczenie taryfy, do której refakcya się odnosi	opust od taryfy na 100*kg* w ct.	w drodze	oznaczenie dokumentów na podstawie których zwrot opustu nast. i czas przesłania tychże	UWAGI
c. k. generalna dyrekcya kolei państwowych	węgierskich	nafty galicyjskiej	Kołomyji Drohobycza Zagórzan	Pesztu (Josefstadt i Franzstadt)		10000*kg* na list frachtowy i wagon	od dnia 3 grud. 1885 r. i dalej	181·2 140·7 117·6			15·2 17·3 14·2			Na jeden kilom. i 100*kg* 0·23 ct.
			Wiednia	Linzu Wels Ried Scherding Braunau Salzburg			najdalej do końca 1886 r.	55·1 61·1 73·6 77·4 82·2 84·8		lokalna		kartowania		dla przes. nad. na gal. stac. kolejowych Na 1 kilom. i 100*kg* 0·27 ct.
			Stanisławowa Bolechowa Borysławia Drohobycza Iwonicza Rymanowa Sambora Sanoka Zagórza Biecza Zagórzan Bobowy Bogoniowic Gromnika Grybowa	Oświęcima		dtto	od dnia 15 stycznia 1886 r. nadal	141·3 117·0 106·5 103·5 92·8 92·8 92·8 92·8 92·8 82·0 77·7 63·9 63·9 63·9 63·9		w miejsce niektórych pozycyj tar. zawar. w dod. z d. 1 m. 1885 do wyjąt. tar. II. oraz do lok. tar. dod. VI		dtto		Na 1 kilometr i 100*kg* 0·27 ct.
		benzyny z Galicyi				dtto								do tar., która przep. jest dla nafty, dol. się 10% dodatku
Pierwsza węgiersko-galicyjska	Król. węg. państwowo i węg. północno wschodnia	sur., nieczysz. do oświetl. nieprzydat. ol. min., oraz mazi w wag. kotłowych	Suczawy Kołomyji Drohobycza	Pesztu		dtto	do końca 1886 r.	187·2 154·0 128·7	202·4 169·2 128·7	gal. węg. wspólna taryfa	15·2 15·2 17·3	zwrotu opłaconej kwoty	oryg. recep. nadaw. opiew. na reklam. jako wysył.; ter. przedł. do końca marc. 1887	Na 1 kilometr i 100*kg* 0·19 ct.
austr. węg. towarzystwo kolei państwowej	K. F. N. B.	ciężkiej ropy cystern.	Granicy transit via Marchegg	Stadlau		dtto	dtto	79·7		lokalna		kartowania		Na 1 kilometr i 100*kg* 0·19 ct.
		nafty	Budapesztu St. E. G. Franzstadt Josefsstadt Kelenföld	Wiednia St. E. G. lub północnej i Florisdorfu		dtto	dtto	68·6		zesz. IV a w. a wzglę. z. I z. z. w a zw kol		dtto		Na 1 kilometr i 100*kg* 0·25 ct.
		nafty i ol. niebieskiego	Orsowy	Wiednia		8000*kg*	dtto	162·1		lokalna		refakcyi		to zniż. ważne dla próżnych beczek naft. Na 1*km* i 100 *kg* 0·21 ct.
morawsko-szląska centralna	c. k. państwowej Kriegsdorf-Römerstädt, Erbersdorf-Würbenthal	Kaspijskiej nafty	Opawy N. B.	Bärn Freudenthal Hennersdorf Jägerndorf Olbersdorf Römerstadt Würbenthal Ziegenhals	150*metr* ton	za opłaceniem 10000*kg*	dtto	17·5 12·3 12·3 7·9 10·4 16·5 14·7 15·0	39·8 27·4 27·4 17·0 23·0 37·8 33·3 34·2	dtto	22·3 15·1 15·1 9·1 12·6 21·3 18·6 19·2	dtto	wykazy nadawcze	
południowa	Król. węg. pań. austr. węg. tow. państ.	nafty w baryłkach	Tryestu	Detty		dtto	dtto	2400 łącznie z węg. podatkiem transportowym		taryfa bezpośredniego związku		kartowania		

Fiume. Destylarnie nafty we Fiume pobierały także przy końcu ubiegłego roku falsyfikat rosyjski. Świadczy o tem wzmianka, którą podaje nr. 78 Bakińskich Izwiestij. „Do niedawna“ powiada ten dziennik „głównymi odbiorcami rosyjskiego kerosynu byli Rossya i Niemcy, obecnie odstawione zostały wielkie partye tegoż (naturalnie falsyfikatu Red.) do Fiume. Wywóz ropy do Austro-Węgier ma być znacznie powiększony a mianowicie drogą wodną przez Dunaj do Pesztu i Wiednia. W tym celu jak donosi Odeskij Listok przygotowano okręta cysternowe, przeznaczone do przewożenia nafty Dunajem“. *A. O.*

Destylarnia nafty braci Mirsojew w Baku miała przejść w posiadanie niemiecko-angielskiej spółki za cenę 3 milionów rubli. Interes ten nie przyszedł do skutku, albowiem w trakcie zawarcia ugody wierzyciele z Tyflisu założyli na tę destylarnię sekwestr.

Pechelbronn w dolnej Alzacyi. Produkcya tamtejszych kopalń ropy wynosiła w r. 1884/85: 27.256*mtctr.*, zaś w r. 1883/84 tylko 11.785. Skutkiem tego przystępują właściciele kopalni i destylarni do rozszerzenia swoich zakładów.

V. Falke. Szybkie wydzielenie czarnego kwasu z oleju mineralnego. Powstający po przemieszaniu oleju naftowego z angielskim kwasem siarkowym ciemno zabarwiony, gęstawy płyn, tak zw. czarny kwas, zawiera głównie ciała żywiczne i barwniki ropy. Przeważna część tego płynu osiada się po krótkim czasie na spodzie i może być odpuszczoną, reszta zaś pozostaje zawieszona w nafcie i wydziela się tem trudniej, im więcej ciężkopłynną jest nafta. Przepłukiwanie wodą i ługiem sodowym nie oczyszcza zupełnie z kwasu, albowiem takowe powoduje rozkład, a wydzielane żywiczne części przyczyniają się do tworzenia mechanicznego uwięzienia wielkiej ilości olejów naftowych. Dotychczas oczyszczano naftę z czarnego kwasu przez dłuższe pozostawienie w spokoju, co wymaga jednak dużo czasu.

Aby prędzej dojść do celu, lepiej jest po przemieszaniu nafty z kwasem siarkowym kwas natychmiast odpuścić, naftę na nowo z $^{1}/_{2}$% kwasu siarkowego, 60% Be, mięszać, po kwadransie kwas odpuścić i ponownie z kwasem 50° stopionym wymieszać. Czarny kwas rozpuszcza się bez rozkładu w 60-stopniowym kwasie siarkowym, ostatni zaś nie działa na oleje traktowane kwasem. Ponieważ resztki mocniejszego kwasu wypłukiwane zostają mniej silnym, zatem wydzielenie ich jest łatwem, a przy następnem płukaniu wodą bardzo mała tylko pozostaje emulzya. (Chem. Ztg. nr. 103, 1885)

Kinetit. Firma Petry i Fallenstein wprowadziła nowy materyał strzelniczy, podobny do dynamitu, który jest mieszaniną nitro-węglowodorów i węglowodorów pojedynczych. W takowych rozpuszcza się nitro-celluloza, przez co tworzy się żelatyna, nie czuła na wilgoć i na zimno. Z żelatyną zostają zmięszane sole azotowe i chlorowe, poczem dodaje się małe ilości połączenia siarki z antymonem. Ostatnie oddzielone bywają od soli warstewką żelatyny, tak iż każde z pojedyńczych ciał nie tworzy materyi strzelniczej, a działanie ich objawia się dopiero przez eksplozyę silnej kabzli.

Wedle doświadczeń robionych z kinetitem i dynamitem w kopalni Diepenlinchen działanie obydwóch przedstawia się w stosunku:

przy popadzie chodnika (czoła) 53 : 51
przy zgłębianiu szybu 135 : 129

Kinetit zatem jest nieco silniejszą materyą.

Bawarya. Produkcya ropy w r. 1884. Wedle wykazu statystycznego kopalni hut i salin w Bawaryi z roku 1884, wydobyto w 1 kopalni ropy (minerał niezastrzeżony) 820*mtctr* wartości 9020 mark. Zatrudnionych robotników było 7. (Oest. Ztschr. f. Berg. u. Hüttenw. Nr. 41, 1885.)

F. R. Statystyka materyałów opałowych na rossyjskich drogach żelaznych. Według wykazów, ogłoszonych przez rossyjskie Ministerstwo dróg i komunikacyi, zużyto na rossyjskich drogach żelaznych (bez findlandzkich i wojennej drogi zakaspijskiej — 22688·5 *km*) materyału opałowego w roku 1883:

drzewa	645820	kub. sążni	—	
węgla drzewnego	321452	pudów	—	52718*mtctr*
antracytu	9231655	„	—	1512991 „
węgla kamienn.	61420474	„	—	10072958 „
brikety	4104582	„	—	673151 „
koksu	473442	„	—	77645 „
torfu	2205209	„	—	361654 „
nafty [1])	1720409	„		282147 „

Ostatnia cytra znacznie się zwiększy, jeżeli dodamy do niej drogę zakaspijską, której maszyny parowe opalane bywają wyłącznie odpadkami naftowymi.

Według tychże wykazów z licznych doświadczeń, przeprowadzonych na wielu drogach żelaznych, przeciętna wartość opałowa rozmaitych materyałów opałowych da się zestawić w następującej tablicy:

Dla zastąpienia	1 ros. sążnia kub. [2])	aust. sągi metrycznej
potrzeba:	*drzewa*	
starych podkładów kolejowych	1·69 ros. sąż. k.	—
torfu	208·11 pudów	14·06*mtctr*
węgla kam. podmoskiewsk.	168·86 „	11·39 „
„ „ uralskiego	130·41 „	8·80 „
brikety z węgla rossyjskiego	120·01 „	8·21 „
węgla drzewnego	116·72 „	7·87 „
koksu rossyjskiego	113·89 „	7·69 „
węgla kam. szląskiego	113·91 „	7·71 „
„ „ kubańskiego	110·01 „	7·43 „
„ „ donieckiego	109·01 „	7·35 „
„ „ polskiego	108·00 „	7·29 „
koksu zagranicznego	101·00 „	6·82 „
węgla kam. angielskiego	99·22 „	6·70 „
antracytu	98·03 „	6·62 „
brikety z węgla ang.	92·80 „	6·27 „
oleju skalnego	73·70 „	4·92 „

Rumunia. Jak wiadomo wystawione zostały przyrządy, maszyny itp. przedsiębiorstwa Schuchardt w Rumunii z początkiem miesiąca grudnia zeszłego roku na licytacyę, a to z powodu niewypłacenia czynszu dzierżawczego w kwocie 636.344 fr. W nadziei, iż kopalnia ropy w Colibasi, która z płytszych warstw znaczne ilości ropy wydała, z głębszych pokładów wyda jeszcze większe ilości, przedsiębiorstwo Schuchardt objęło takową od rządu rumuńskiego pod bardzo trudnymi warunkami a nadto inwestowało znaczne kwoty na zaku-

[1]) W roku 1882—21626, w r. 1881—18959, w roku 1880—18117 *mtctr.*

[2]) 1 ros. sążeń kubiczny = 9·71 *cbm.*

pno maszyn, przyrządów wiertniczych i wiercenia systemem kanadyjskim, które podobnie jak w Draganeasa i tu swemu zadaniu wcale nie odpowiedziały. Oprócz tego pochłonęła kosztowna administracya znaczne sumy. Celem pokrycia choć pewnej części swoich pretensyi na podstawie zawartej umowy wystawił rząd rumuński pozostały inwentarz na licytacyę.

Handel naftowy spoczywa w Rumunii zupełnie w rękach rossyjskish grossistów — jedynie lokalne potrzeby zaspakajają krajowe destylarnie. Nadto zagrożonym był z końcem ubiegłego roku wywóz ropy do Siedmiogrodu i Węgier, albowiem rossyjscy grossiści ofiarowali 100*kg* falsyfikatu rossyjskiego, zawierającego 84% nafty (!) destylatorom siedmiogrodzkim loco Predeal po 9 fr. w złocie.

W październiku r. b. kończy się traktat cłowy Rumunii z Rossyą. Jest wszelka nadzieja, że rząd rumuński ochroni wyższemi cłami chylący się ku upadkowi swój przemysł naftowy. (Chem. Ztg. nr. 101, 1885,)

Kwas siarkowy jako przyrząd ratunkowy. Oryginalnego sposobu chwycono się, jak donosi Bak. Izw. nr. 63, 1885, w kopalni Szybajewa i sp. w Bałachanach przy ugrząznięciu dłuta z rozszerzaczem w otworze świdrowym 162*m* głębokim a 16 cali szerokim, którego to dłuta żadną miarą nie można było wyciągnąć. Wlano kwasu siarkowego, który jako cięższy od wody miał opaść na dno szybu i albo rozpuścić żelazo lub piaskowy kamień i łupek! Naturalnie celu nie osiągnięto.

Patentowane rury wiertnicze „Excelsior“, wyrabiane przez walcownię rur w Dusseldorfie. Są to lekkie, a przytem hermetyczne, walcowane i szwejsowane rury, które wymieniona fabryka wyrabia w 14 sortach. Każda rura jest 5*m* długa i opatrzona mufami śrubowemi. Ceny mają być mniejsze jak te rur amerykańskich.

Nr.	średnica wewnątrz *mm*	średnica zewnątrz *mm*	grub. ściany *mm*	ciężar 1*m* w *kg*
1	82	89	3,5	7,3
2	106	113,5	3,75	11,0
3	131	140	4,5	15,6
4	156	165	4,5	18,0
5	182	192	5,0	23,5
6	210	218	4,0	22,0
7	240	248	4,0	27,0
8	270	278	4,0	30,0
9	310	318	4,0	34,0
10	350	358	4,0	40.0
11	390	398	4,0	42,0
12	440	449	4.5	54,0
13	490	499	4 5	66,0
14	540	550	5,0	80,0

(Oest. Ztschr f. Berg. u. Hüttw. 1885.)

Ankieta naftowa w Peszcie Jak wiadomo, toczą się obecnie pomiędzy rządami austryackim i węgierskim układy, dotyczące rowizyi taryfy cłowej. Dla unormowania ceł od produktów naftowych i postawienia w tym kierunku swego ultimatum odbyła się dnia 20 stycznia br. w Peszcie w gmachu min. handlu pod przewodnictwem sekretarza państwowego Matlekowicza konferencya, w której wzięli udział radca min. Ludwig, radcy sekcyjni Mihałowicz i Andreanszky, nadradca skarbowy Turoczy, przewodniczący chemicznej stacyi doświadczalnej Liebermau, Mrgb. E. Pallavicini i dyrektorowie Kornfeld, Baracs, Freund i Berg.

O rezultacie tej konferencyi donosi Pester Lloyd, iż powoływani rzeczoznawcy oświadczyli się przeciw propozycyom rządu austryackiego, któreby bezwarunkowo faworyzowały galicyjską ropę, w skutek czego dla węgierskich destylarń nafty byłoby o wiele trudniej zakupywać dotychczas pobierane ilości ropy zagranicznej.

Z naszej strony dodamy, iż doradcy rządu węgierskiego zdają się być aż nadto amatorami taniej niby - ropy, rząd zaś osiąga wprawdzie z destylatu znaczne korzyści, ale naraża wielkie kapitały, które poświęcono na poszukiwania ropy we Węgrzech, a które w tych warunkach za stracone mogą być uważane. Dziwi nas niezmiernie, iż firmy zaangażowane w poszukiwaniu ropy w Węgrzech nie zostały powołane do tej konferencyi. Naówczas z pewnością rezultat takowej opiewałby cokolwiek inaczej.

Ameryka północna. Wedle sprawozdania „United States Geological Survey“ wyprodukowano w Stanach Zjednoczonych północnej Ameryki w r. 1884 nafty wartości 20,476294 dollarów. Chem. Ztg. nr. 8, 1886).

Niemcy. Produkcya ropy spółki naftowej w Oelheim wynosiła w r. 1885 30680 *mtctr.*, zaś w r. 1884 28681 *mtctr.*

Baku. Chem. Ztg. donosi, iż spółka naftowa Nobla połączyła się z kaspijskiem przedsiębiorstwem naftowem.

„Lampy naftowe“, powiada w swojem sprawozdaniu konsul Stanów Zjednoczonych Mr. Tanner, „wyrabiane bywają w Niemczech głównie w Saksonii. Roczna tychże produkcya wynosi 10—15 milionów. Siódma część takowych sprzedawaną zostaje w Niemczech, trzy siódme idą do Rossyi, reszta bywa wysełaną do Angli, innych państw Europy, na Wschód i do krajów zaatlantyckich“.

(Ung. Mont. Ind. Ztg. nr. I. 1886.

Przegląd handlowy

Ceny nafty w pierwszej połowie lutego.

Wiedeń 100*kg*, netto kassa, franco baryłka,
20% tary, incl. cło, loco dworzec (am.) 24·50—24·75 złr.
Wiedeń 100*kg* loco cysterna (z ropy am.) 23·25—23·75 „
„ „ „ (ros. prima Nobel) 8· — 7·10 „
„ „ w baryłkach (ros.) 22·90—23·60 „
„ „ (gal.) 21·50—22· „
„ „ nr. 0. cesarski olej (marka A. Skrzyński i Ska) 23· —23·50 „
„ „ nr. 00 dto 25·50—26· „
Hamburg 50*kg* 7·20 mrk.
Brema „ 7·50 „
Antwerpia 100*kg* 18·63 fr.
Tryest „ 10·15 złr.

Ceny nafty w Austryo-Węgrzech uległy widocznej zwyżce od czasu, w którym na ankiecie naftowej z dnia 9 grudnia z. r. udowodnionem zostało, iż destylarnie węgierskie i austryackie pobierają w miejsce ropy zafarbowany destylat. Kopalnie w Słobodzie rungurskiej otrzymały znaczne zamówienia ropy do Wiednia; takowa p. Szcze-

panowskiego sprzedała w kilka dni po odbytej ankiecie 350 wagonów ropy.

Popyt na naftę jest od dłuższego czasu nadzwyczaj olbrzymi. Mimo to ceny nie są zbyt wysokie, a wartość obecna ropy galicyjskiej nawet jest wcale skromną. Główna przyczyna tego leży w naszej wadliwej organizacyi handlowej. Nasze destylarnie zależą w zupełności od kaprysów handlarzy i są faktycznie w wysokim stopniu od takowych wyzyskiwani.

Stanowczego środka umożliwiającego polepszenie tego rodzaju stosunków nie ma na razie. Wielkiej doniosłości byłoby skonsolidowanie większych destylarń w Galicyi, któreby założyły wspólną agenturę na Austryo-Węgry i wywóz za granicę. Jeden z producentów podniósł nawet myśl, ażeby rząd zaprowadził monopol naftowy t. j. był wyłącznym nabywcą i kupcem pewnych unormowanych gatunków nafty, i spodziewa się zresztą zupełnie słusznie, iż w tym razie nie tylko cena destylatu ale i ropy by się podniosła, a ostatniej o 50 do 100 ct. na metr. cetnarze.

Myśl tę wypadałoby szczegółowiej opracować.

Wedle sprawozdania naftowego (z miesiąca stycznia) Wirtha i Sp. w Frankfurcie nad Menem uważanym być może początek r. 1886 jako zakończenie w usiłowaniach monopolowych amerykańskiej nafty w obec rossyjskiej, która będąc wszechstronnie popieraną zdobywa sobie coraz szersze pole zbytu. Hamburg, Brema otrzymują stałe dowozy ross. nafty w okrętach cysternowych.

W Ameryce usiłowano w obec tego stanu rzeczy w skutek zmniejszenia produkcyi ropy podnieść sztucznie ceny destylatu, w skutek atoli znacznych strat hazardownej giełdowej akcyi musiano takowe sprowadzić do dawnych normalnych granic.

Przemysł naftowy amerykański i rossyjski mogą wcale korzystnie obok siebie się rozwijać, mając bardzo szerokie pole zbytu.

Ostatnie ceny opiewają: Nowy York destylat 70%. Abel test 7·50, Philadelphia dto, ropa w Nowym Yorku 6·63 cts. Certyfikaty 91·36 D.

Niemiecki przemysł naftowy wcale się nie rozwinął, produkcya jest małą: w ogólności utyka on o miejscowe i społeczne trudności.

Nafta galicyjska i rumuńska nie mają jeszcze szerokiego pola zbytu.

We Włoszech podniesiono cło na naftę na 5 lirów, w Rosyi zaś zamierza minister skarbu zaprowadzić podatek spożywczy od nafty, który ma przysporzyć 10 milionów rocznego dochodu. *Pierwej atoli stworzył rząd rossyjski u siebie olbrzymi przemysł: obecnie przyjdzie mu korzyści podatkowe zbierać.*

Obiega pogłoska, iż kopalnia ropy w Schodnicy wraz z należącym obszarem dworskim, własność księcia Schwarzburg-Sondershausena, nabytą została przez księcia Lubomirskiego za cenę 170.000 złr. Niejaki p. „Veritas“ uważa tę cenę za nadzwyczaj wygórowaną (p. Chem. Techn. Ztg nr. 2, 1886) i cieszy się, iż posiadłość tę nabył polski książę a nie obcokrajowiec, w przeciwnym razie bowiem nasza nie najlepsza sława bardzoby wiele na tem ucierpiała (!)

Nowe cło na baryłki w Niemczech (z dnia 1 listopada 1885) nie wywarło dotychczas stanowczego wpływu, początkowo ceny baryłek podskoczyły, gdy jednakże potrzeby fabryk niemieckich zostały pokryte, ceny takowych są obecnie niższe, aniżeli były poprzednio.

Sprostowania do nr. 24 „Górnika“ 1885.

Czyniąc zadość życzeniu p. dra Rudolfa Zubera, autora pracy „geologiczne warunki występywania nafty w Galicyi“, ogłoszonej w czasop. towarzystwa aptekarskiego we Lwowie, redakcya „Górnika“ oświadcza, iż przekład tej pracy na język niemiecki wykonanym został przez członka redakcyi. —

Na str. 176 tego numeru, prawa kolumna, wiersz 7 i 8 od dołu ma być zamiast „Im Allgemeinen sollten ....vermieden werden“ – *Ueberhaupt sollte eine allzu weit gehende Verallgemeinerung in der Karpathen - Geologie vermieden werden.*“

Na str. 179, kol. prawa, wiersz 27 od góry ma być „*Blague*“ zamiast „Plagiate“.

Nakładem Towarzystwa naftowego. Odpowiedzialny redaktor Józef Pisz. Drukiem J. Pisza w Tarnowie.

Nr. 1. Styczeń, Luty 1886 Rok V

GÓRNIK

pismo poświęcone sprawom przemysłu naftowego w Galicyi.

Treść: F. Rasiński, przemysł naftowy we Francyi. — Kilka słów o wykonywaniu ustawy o cle i podatku konsumcyjnym od nafty i uproszczeniu kontroli. — Przemysł naftowy w Krymie.— Zapiski literackie. — Wiadomości bieżące — Przegląd handlowy. — Sprostowania. — Odezwa.

Odezwa

do P. T. Przedsiębiorców naftowych w Galicyi.

Celem przysporzenia funduszu na bieżące i nadzwyczajne większe wydatki Krajowego Towarzystwa naftowego, jak koszta delegacyi, zbierania dat statystycznych, wydawnictwa czasopisma „Górnik" itp. uchwaliło Walne Zgromadzenie członków Kraj. Tow. naftowego we Lwowie na dniu 18 stycznia 1885. *pośrednie wkładki*, któreby galicyjscy przedsiębiorcy naftowi dobrowolnie w ratach półrocznych do kasy tegoż Towarzystwa przesyłali. Ażeby wkładki te rozdzielić w równych ciężarach na wspierających Towarzystwo właścicieli kopalń i destylarń nafty, postanowiło Zgromadzenie, iż takowe mają wynosić:

1) *$^1/_2$ centa od każdej baryłki czyli $1^1/_2$ mtctr w kopalni wydobytej ropy;*

2) *$^1/_4$ centa od każdej w destylarni przerobionej baryłki ropy.*

Aby nie dać pozoru jakiejkolwiek kontroli produkcyi kopalnianej i przeróbki w destylarni, mogą być pośrednie wkładki w dowolnych kwotach uiszczane.

Podając powyższe do wiadomości, wydział towarzystwa ma nadzieję, że P. T. pp. przedsiębiorcy bacząc na skuteczną a ze znacznymi kosztami połączoną pracę w sprawach przemysłu naftowego przyczynią się chętnie tym skromnym i wcale nie obarczającym datkiem, który to obywatelski obowiązek przyjęło na siebie już kilkunastu większych przedsiębiorców w Galicyi.

Datki pośrednie za ubiegły rok uprasza się przesyłać na ręce sekretarza kraj. Towarzystwa naftowego w Gorlicach.

Z poważaniem

Wydział kraj. tow. naftowego.

GÓRNIK

Rocznik piąty

wychodzi tylko w polskim języku i w 12 numerach rocznie a mianowicie 25go każdego miesiąca.

Prenumerata: półrocznie 2 złr., rocznie 3 złr. 60 ct. z góry, najlepiej przekazem pocztowym.

☞ Inseraty i ogłoszenia po nader niskich cenach. ☜

O spieszne odnowienie prenumeraty uprasza uprzejmie

REDAKCYA „GÓRNIKA“ W GORLICACH.

P. T.

Niniejszem mamy zaszczyt zaprosić Wgo Pana do **współpracownictwa** czasopisma „Górnik“. W nadzieji, iż Wny Pan swej pomocy literackiej nie odmówi, pozwalamy sobie zwrócić uwagę Pańską na podane poniżej zestawienie, wskazujące jakie prace z dziedziny przemysłu naftowego dla naszego pisma byłyby pożądane.

1. **Geologija**. Wyniki badań geologicznych w większym i mniejszym zakresie, z szczegółowem uwzględnieniem terenów i kopalń naftowych; profile terenów naftowych, kopalń i pojedynczych szybów; opis geologiczny kopalń; spostrzeżenia dotyczące występywania oleju i wosku ziemnego.
2. **Górnictwo**. Opis przyrządów technicznych, wykonanie robót górniczych — doświadczenia poczynione — wypadki.
3. **Badania chemiczne** oleju i wosku ziemnego — własności fizyczne; wyniki badań stacyi doświadczalnej.
4. **Destylacya** oleju ziemnego; wyrób parafiny, cerezyny, itp. Opis przyrządów fabrycznych — doświadczenia.
5. **Ustawodawstwo**, cło, stosunki prawne — kasy bratnie — kwestya robotników — szkoły górnicze.
6. **Statystyka** kopalń i destylarń nafty.
7. **Bieżące wiadomości**, ruch kopalń i fabryk nafty, przebieg handlowy, ceny nafty i surowego produktu, szkodliwe na rozwój przemysłu i handlu wpływy.
8. **Rachunkowość** w zastosowaniu do górnictwa i przemysłu naftowego.
9. Oceny artykułów lub dzieł fachowych powyższej treści.

Potrzebne ryciny wykonane zostaną bądź na drzewie lub kamieniu litograficznym.

Manuskrypta winny być dokładnie i wyraźnie pisane.

Prace powyższej treści mogą być **w języku polskim i niemieckim** podane, na żądanie zaś autora gotowi jesteśmy **przesłać** w charakterze „od Redakcyi“ **artykuły do wskazanego nam czasopisma politycznego.** Dotychczas mieści się wiele cennych prac i zdrowych uwag w rozmaitych pismach politycznych, w takowych się gubią, a dla interesowanych w przemyśle naftowym są stracone; w czasopiśmie „Górnik“ stanowićby mogły doborową całość.

Nadesłane nam prace postanowiliśmy **honorować**, a mianowicie za 1000 jednoszpaltowych wierszy (9cm szerokich) druku:

a) fachowe specyalne artykuły . . . złr. . . . .

b) wynalazki i patenta . . . . . . „ . . . .

c) krytyki, wiadomości bieżące, sprawozdania, ceny, przebieg handlowy, w ogóle artykuły mniej fachowe . . . . złr. . . . .

Honoraryum wypłacone zostanie z końcem każdego kwartału **po** ogłoszeniu pracy.

Upraszamy atoli **o wyraźne pismo** (osobliwie co do imion, nazw, formułek i tablic) **przez pół arkusza** z uwzględnieniem skróceń, które w Austryi zostały wprowadzone.

Ciężary:		1 kwadratowy meter . .	1 qm
1 gramm	1 g	1 „ decimeter .	1 qdm
1 decigramm (0·1g) . .	1 dg	1 „ centimeter .	1 qcm
1 centigramm (0·01g) .	1 cg	1 „ millimeter .	1 qmm
1 milligramm (0·001g) .	1 mg	1 kubiczny meter . . .	1 cbm
1 kilogramm (100g) . .	1 kg	1 liter	1 l
1 cetnar metr. (100kg) .	1 q	1 hektoliter (100 l) . . .	1 hl
1 tonna (1000kg) . . .	1 t	1 ar (100 qm)	1 a
Miary:		1 hektar (100 a)	1 ha
1 meter	1 m	1 siła końska (75 mkg) .	1 e
1 decimeter (0·1m) . .	1 dm		
1 centimeter (0·01m) .	1 cm	1 atmosfera	1 at
1 millimeter (0·001m) .	1 mm	Monety:	
1 kilometer (1000m) .	1 km	1 złoty reński	1 złr.

Pozwalamy sobie wreszcie nadmienić, iż stosownie do uchwały wydziału towarzystwa naftowego umieszczać będziemy w „Górniku“ także mniejsze artykuły i streszczenia większych i ważniejszych prac w **języku niemieckim.**

Manuskrypta pozostają własnością redakcyi.

Z wysokim poważaniem

Dr. Stanisław Olszewski,
Juliusz Schönborn.

DRUK J. PISZA W TARNOWIE.